



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventuræ Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiæ, Speculum Disciplinæ, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De quatuor cautelis nouitiorum. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

S. BONAVENTURÆ
EPISCOPI CARDINALIS
ALBANENSIS, QVONDAM
TOTIUS Ordinis Minorum Generalis
Ministri, Seraphici Doctoris Eccle-
siæ, de profectu religiosorum

LIBER PRIMVS.

De quatuor cautelis nouitiorum.

CAP. I.



QUATVOR autem sunt in qui-
bus noui & incipientes cauti de-
bent esse, si volunt proficere.
Primum, vt ab illa volūrate qua
ad religionem venerūt, & à pri-
mo nouitatus feruore non tepescant: sicut
cuidam in Apoc. impropertur: Habeo aduer-
sum te pauca, quòd charitatem primam reli-
quisti:] quapropter pœnitentiã age, & prima
opera fac.] Charitatē primam relinquūt, qui
eum primò sint feruentes & deuoti ad omnia,
postea tepidi effecti & desides, tradunt se le-
uitatibus: & vitia quæ expugnare venerant,
permittunt sibi dominari, seruientes Deo pro
suo libitu, non pro eius beneplacito volunta-
tis. Vnde Dominus filiis Israël præcepit: Me-
mentote diei huius, in qua egressi estis de
Aegypto.] Dies qua de Aegypto egredimur,
est bona volūtas qua educimur de seculo. Hu-
ius semper meminisse debemus: vt à feruore
illius nunquam retrocedamus. Vnde quidam
volens religionem ingredi de seculo, quæsiuit
à quodam sancto Patre quomodo viuere de-
beret.

Prima cau-
tela, vt
primus no-
uitiorum
feruor nō
extinguat-
ur.
Apoc. 2, 4

Exod. 13, 3

Agatonis
Abbatis cō-
siliū, l. 4.
Vitas patris
parte 10.
cap. 2.

beret. At ille dixit ei: Vide qualis primo die fueris, & sic semper viue. Hoc est, considera statum voluntatis tuæ in prima die, qua religionem intrare disposuisti: quàm humilis tunc fueris, quàm paratus tunc obedire ad omnia tam aspera quàm despecta: quàm patiens ad correctiones & penurias & labores, quàm vercūdus & timoratus, quàm sollicitus vt emēdares vitam tuam, & etiam dies quos in seculo perdidisti recuperares: quàm parum curas rumores seculi quærere vel referre: nec detractionibus intentus, nec aliquibus curiositatibus occupatus: & quomodo fugisti & abiicisti omnes carnales affectus & effectus: & te totum obrulisti Domino holocaustū viuum, vt nihil deinceps in te viuat de vita peccati: sed tota mactetur & imoletur Domino obedientiæ ferro per sacerdotis ministerium, id est, prælati tui. Secundum hanc formam semper postmodū stude viuere, ne aliter in schola religionis dediscere & retrocedere magis quàm proficere videaris. Sicut illi qui vadunt ad studium literarum, & tempus vanè consumentes redeunt domum, expēsas solūm computant cōsumptas, quia quid profecerint non apparet: sic & nos quando tempus in religione expensum computamus, & profectus virtutum exiguus est, cum fortè in nouitiatu deuotiores & feruentiores fuerimus, quàm post plures annos. Hoc enim est verecundum & valde nociuum. *ad Heb. 5.* Cum deberetis magistri esse virtutum propter tempus, quo diu in religione fuistis, rursus indigetis vt vos doceamini, quæ sunt elementa exordij sermonum Dei: & necesse habetis doceri sicut rudes nouitij, quomodo incipiendum esset seruire Deo, & facti estis qui lacte opus habetis, non solido cibo: & tales estis qui mollibus blandimentis

et peni-
tiam.

Simile.

mentis puerilium cōsolationum & carnalium
 foueri indigeatis, & fortia exercitia virtutum
 pati non valeatis, in duris reprehensionibus &
 contumeliis, in necessitatibus, in persecutioni-
 bus pro Christo. Omnis enim qui lactis est
 particeps, expers est sermonis iustitiæ; paruu-
 lus enim est tā meritis quā virtute. Secundū
 est, à quo incipiens debet esse cautus, ne mo-
 ueatur malis exemplis tepidorum ad imitan-
 dum ea: sicut quidam infirmi spiritu videntes
 alios apud se desides in seruitio Dei, otiosos
 & verbosos, elatos & rebelles, ambitiosos &
 & aliis modis vitiosos, dicūt apud semetipsos:
 Si aliis hoc licet, quare non & mihi? Et pro-
 niores ad malum, exemplum sumunt de his
 quos deteriores vident, & gaudent se socios
 inuenisse vitiorum, ne soli possint erubescere:
 quia si parcitur aliis, volūt & sibi in similibus
 parci. Contra hoc deuotus Dei seruus apud se
 respōdere debet: Ego veni purè pro Deo, non
 pro aliquo alio: & ideo nolo aliquem sequi ad
 hoc, vt à Deo retrocedam: quia si tantos hīc
 discipulos sciuissē, nūquam societatem eorum
 elegissē. Vnde solos illos imitari debeo qui
 ad hoc informāt me, propter quod religionem
 intraui, id est, vt apprehendam Deum, & satisfi-
 faciam ei de peccatis meis, vt promerear glo-
 riam sempiternam. Pictor & artifex, notabile
 opus volens facere, quærit non alia quā me-
 liora exemplaria quæ potest habere: & viator
 non quærit viam ab ignorantibus, sed à scien-
 tibus eam. ideo noli imitari malum, sed bo-
 num. Tertium est quod cauere debet, ne iudi-
 cet temerè facta aliorum, maximè vbi nescit
 qua de causa vel intentione fiant. Sicut enim
 non videmus aliorum cogitationes, ita nec
 intētionēs eorum quare hoc vel hoc fiat. Vnde
 quidquid aliquo modo potest excusari, semper
 ad

Heb. 5, 13

Secunda
 cautela
 ne quæ per
 moueant
 mala ex-
 empla.

Simile.

Tertia cau-
 tela nemi-
 nem iudi-
 care.

ad meliorem partem interpretemur, si volumus tranquillam cor nobiscum habere, & cum aliis, & alios non turbare, & Deum non offendere: quia saepe iudicamus malum esse quod in se non est malum, & peccamus per temeritatem usurpando nobis iudicia Dei de occultis cordium. Magistri nostri vice Dei aliquando id possunt iudicare per coniecturas circumstantes: alios non expedit per nos esse iudicandos, donec plene eruditi in omnibus per donum discretionis spirituum, & vere spirituales effecti omnia diiudicemus, & nos a nemine iudicemur: sicut clare videns caecum videt, nec tamen a caeco videtur, cum caecus non videat se ipsum. *Ad Rom. 14.* Tu quis es qui iudicas alienum seruum? suo domino stat aut cadit.] Saepe enim merentur temerarij iudices aliorum, ut aut in similibus aut grauioribus excessibus cadere permittantur: ut discant ex sua infirmitate compari alienae. *Luc. 6.* Nolite iudicare, & non iudicabimini, &c.] Est tamen differentia inter timorem & suspicionem, temerarium iudicium & iustum. Timor est secundum istam acceptionem, quando nihil mali suspicor de aliquo, timeo tamen quod malum quod nondum euenit, possit euenire nisi caueatur. Sicut cum obfirmantur seris monasteria, & iuuenes prohibentur ab incautis familiaritatibus: non quia malum iam velle facere praesumantur, sed timetur mali occasio si non praecaveatur. Suspicio est, quando sine rationabili praesumptione reputo aliquod factum esse malum, vel aliquem velle male facere, & non est ita. hoc vitium est etiam saepe peccatum. Iudicium temerarium est, quando credo aliquid factum mali intentione, quod potuit & alia fieri intentione, cum actio sit in se indifferens. Et hoc vitium est: quia cordis intentio iudicatur, quae soli

1 Cor. 3, 15

Timor.

Suspicio
quid.

Iudicium
temerarium.

soli Deo est manifesta. *Ier. 17.* Ego Dominus scrutans corda & probans renes. Iustum iudicium est, quando inexcusabilibus coniecturis aliquid discernitur esse malum, vel quando ipse actus est in se malus & illicitus: ut cum video aliquem hominem occidere iniuste: vel tales conatus ad peccatū, qui semper sunt illiciti & incongrui. Quartum in quo cauti debent esse nouitij est, ut non frangantur aduersitate vel tentatione, sed cogitent quia ad hoc venerunt, ut omnia que eis in hac vita possunt accidere, sustineant propter Deum: sicut qui intrat bellum, scit quod non quietem & delicias, sed laborem & vulnera oportet eum expectare. Vnde & in *Ecclesiastico cap. 1.* Fili accedens ad seruitutem Dei, sta in iustitia & timore; & p̄para animam tuam ad tentationem. deprime cor tuū & sustine. *Act. 14, 21.* Oportet nos per multas tribulationes intrare in regnum Dei. *Luc. 26.* Oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam. Ergo aduersitas est via ad regnum Dei. & qui recusat viam, recusat ad regnum peruenire.

Indicium
iustum.

Quarta
cautela nō
frangi ali-
qua adue-
rsitate.

De quatuor tentationibus.

CAP. I I.

TENTATIO autem quadruplex est, quasi quatuor venti à quatuor plagis flantes, qui mouent tempestates in hoc mari huius seculi, & nauem cordis quassant & iactant fluctibus. A carne, à mundo, à diabolo, & Deo procedunt tentationes. Primò à carne tentamur, quando naturalibus vitiorum motibus ad peccandum sollicitamur: ut cum luxuria vel gula nos tentat. Item à carne tentamur, quando delicata caro nostra horredo labores retrahit nos, ne in studiis spiritualibus & virtutum

Tentatio à
carne.

K

con-